

Motion till riksdagen 2009/10:T310

av **Leif Jakobsson (s)**

Statens ansvar för storstädernas infrastruktur

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att genomföra en systemöversyn av storstädernas infrastruktur.

Motivering

Storstädernas utveckling är självklart av stor betydelse för de människor som bor i storstadsområdena, men den bidrar också på ett avgörande sätt till tillväxt och sysselsättning i hela landet. Trots att förståelsen för sambandet mellan infrastruktur och ekonomisk utveckling är stor, är infrastrukturen inne i storstäderna ett på många sätt förbiset område.

Den statliga infrastrukturplaneringen utgår från att det finns ett centrum eller en station per stad. Detta fungerar bra för de flesta medelstora städer, men inte i Stockholm, Göteborg och Malmö. Att folk arbetspendlar mellan exempelvis Rosengård och Malmö centrum motsvarar gott och väl förflyttningarna mellan kranskommunerna, till exempel Staffanstorp eller Åkarp, och Malmö centrum.

Storstäderna har det största utbudet av jobb i olika branscher, utbildning, service, nöjen och kultur. Men tillgängligheten till arbete, vård, nöjen, med mera i storstaden kan idag vara mycket bättre för en person som bor på åtskilliga mils avstånd från staden än för en person som bor i en av dess stadsdelar med låg sysselsättningsgrad. Att förbättra infrastrukturen och öka tillgängligheten är i hög grad en rättvisefråga.

Staten har huvudansvar för det nationella infrastrukturnätet. Men man har ansett att det mera är ett nationellt ansvar att finansiera infrastruktur som leder mellan två olika tätorter än tunga infrastrukturprojekt som flyttar lika många

Fel! Okänt namn på

människor inom större tätorter. Därför har staten hittills tagit på sig en långt lägre andel av kostnaderna för infrastrukturinvesteringar i storstäderna.

Alla prognoser pekar på att storstädernas befolkning kommer att fortsätta växa i hög hastighet och att också regionförstoringen fortsätter. Om Sveriges konkurrenskraft ska kunna stärkas måste denna utveckling stödjas och fortsätta. Men regionförstoringen och den ökande pendlingen ökar trycket på städernas infrastruktur. Det finns redan behov av mycket stora investeringar. För Malmös del handlar det om att det nuvarande bussystemet inte kommer att hålla utan att det behövs lightrail, spårvagnar, tunga bussystem och fler tågstationer. Utvecklingen går dessutom mot en fortsatt övergång från transport med egen bil till kollektivtrafik, vilket är en positiv utveckling helt i linje med samhällets miljö- och klimatambitioner.

Storstäderna är också noder i det transeuropeiska godstransportnätet, med mycket stor godstransittrafik. Delvis handlar det om farligt gods. Normer för utsläpp och buller överskrids och det leder till sämre miljö och folkhälsa. Inom en kilometers radie från Persborgs station på kontinentalbanan bor 60 000 människor. Det är en större befolkning än i de allra flesta städer i Skåne och tätare än i till exempel Lund. Större godsvolymer i transittrafik kommer att leda till fler konflikter. Om det finns ett samhälleligt intresse för att få över gods till järnväg måste staten ta konsekvenserna av detta.

Förutom järnvägsinfrastrukturen är även väginfrastrukturen i storstäderna hårt belastad, med allt vad det för med sig av luftföroreningar och buller, trots att bilinnehavet per invånare i städernas innerstadsdelar är lägre än i övriga landet. Om de investeringar som redan har gjorts i Öresundsbron och City-tunneln ska kunna utnyttjas till fullo, måste investeringarna ökas så att det kan bli tillräcklig kapacitet i de anslutande systemen. Detta är viktigt inte minst för att de boende i områden med låg sysselsättningsgrad ska få tillgång till den regionala arbetsmarknaden.

Vi anser att det behövs en systemöversyn där staten samarbetar mer med regionala och lokala aktörer. Även trafiken inom stadsgränserna måste i högre grad definieras som ett nationellt ansvar och en del i en samlad storstadsstrategi. Staten måste ta ett större ansvar för godstransittrafiken. Ett ”hela resans perspektiv” som bygger på insikten att mellankommunala pendlingsresor inte tar slut vid stadsgränsen måste införas. Kollektivtrafiken måste ses i ett systemperspektiv, inte som idag där olika sträckor ges olika status. En trepartsdiskussion bör komma till stånd mellan staten, trafikhuvudmännen och de berörda städerna, där man diskuterar vad som ingår i det nationella ansvaret och i samarbetet.

Det finns idag inget regelverk på det här området. Det har funnits en förståelse från statens sida och man har gått in i vissa projekt. Men vad som nu behövs är en samlad politik som erkänner städerna som komplicerade och väsentliga från trafiksynpunkt. En politik som ser allvarligt på trafikens miljö- och folkhälsokonsekvenser och som konstaterar att städernas trafiksituation är för viktig för att överlåta till lokala myndigheter eller ad hoc-lösningar.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 1 oktober 2009

Leif Jakobsson (s)